

Sygn. akt I C 4575/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 maja 2018r. w K.

sprawy z powództwa (...) S.A. z/s w W. (**KRS (...)**)

przeciwko pozwanej E. C. (**PESEL (...)**)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej E. C. na rzecz powoda (...) S.A. z/s W. kwotę 233,64zł (dwieście trzydzieści trzy złote 64/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości nie przekraczającej w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 4 grudnia 2017r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałej części,
3. zasądza od pozwanej E. C. na rzecz powoda (...) S.A. z/s W. kwotę 90,88zł (dziewięćdziesiąt złotych 88/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
4. nadaje wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 4575/17

UZASADNIENIE

W dniu 4 grudnia 2017r. powód (...) S.A. z/s w W. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanej E. C. łącznej kwoty 10.071,80zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności wskazujące na jego legitymację czynną oraz oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z nienależycie wykonanych umów pożyczek łączących pozwaną z powodem.

Ponadto powód wskazał, iż:

- z tytułu umowy pożyczki nr (...) pozwana zobowiązała się do zapłaty zobowiązania w łącznej wysokości 12.580,26zł, i tak z tytułu kapitału kwotę 6.000,00zł, z tytułu odsetek umownych kwotę 776,82zł, z tytułu opłaty przygotowawczej kwotę 1.008,00zł, z tytułu kosztów ubezpieczenia spłaty pożyczki kwotę 1.200,00zł i z tytułu dodatkowej usługi w postaci obsługi pożyczki w domu kwotę 3.486,00zł, natomiast pozwana wykonała zobowiązanie z tego kontraktu do wysokości 3.870,00zł,
- z tytułu umowy pożyczki nr (...) pozwana zobowiązała się do zapłaty zobowiązania w wysokości 10.210,36zł, i tak z tytułu kapitału kwotę 5.200,00zł, z tytułu odsetek umownych kwotę 565,70zł, z tytułu opłaty przygotowawczej kwotę

844,28zł, z tytułu kosztów ubezpieczenia spłaty pożyczki kwotę 832,00zł i z tytułu dodatkowej usługi w postaci obsługi pożyczki w domu kwotę 2.672,80zł, natomiast pozwana wykonała zobowiązanie z tego kontraktu do kwoty 8.644,00zł.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 9 lutego 2018r. w sprawie o sygn. akt I C 4575/17, od którego zażalenie oddalono postanowieniem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 20 marca 2018r. w sprawie o sygn. akt II Cz 133/18 oddalono wniosek pozwanej E. C. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Pozwana pomimo doręczenia odpisu pozwu wraz z załącznikami i pouczeniami nie ustosunkowała się w żaden sposób do roszczeń powództwa.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Powód (...) S.A. z/s w W. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek.

W dniu 5 czerwca 2014r. pozwana E. C. zawarła z powodem (...) S.A. z/s w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W ramach przedmiotowej umowy powód przyznał pozwanej do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 5.200,00zł. Ponadto powód oznaczył w treści umowy, iż zobowiązanie poza należnością pożyczkową obejmuje: koszt ubezpieczenia w wysokości 832,00zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 603,20zł, dodatkową opłatę przygotowawczą w wysokości 241,28zł, odsetki w wysokości 661,08zł i opłatę za obsługę pożyczki w domu w wysokości 51,4% całkowitej kwoty pożyczki, tj. kwotę 2.672,80zł. Całkowitą kwotę do zapłaty powód oznaczył w wysokości 10.210,36zł.

W dniu 24 listopada 2014r. pozwana E. C. zawarła z powodem (...) S.A. z/s w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W ramach przedmiotowej umowy powód przyznał pozwanej do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 6.000,00zł. Ponadto powód oznaczył w treści umowy, iż zobowiązanie łączące strony poza należnością pożyczkową obejmuje: koszt ubezpieczenia w wysokości 1.200,00zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 720,00zł, dodatkową opłatę przygotowawczą w wysokości 288,00zł, odsetki w wysokości 886,26zł i opłatę za obsługę pożyczki w domu w wysokości 58,1% całkowitej kwoty pożyczki, tj. kwotę 3.486,00zł. Całkowitą kwotę do zapłaty powód oznaczył w wysokości 12.580,26zł.

Powód przy zawieraniu opisanych wyżej kontraktów posługiwał się wzorcami umów.

(informacja o stanie zadłużenia k. 4, umowa k. 5-6, 7-8, informacja o przekazaniu sprawy do departamentu windykacji k. 9, przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 10, odpis KRS k. 14,)

Pozwana do dnia wniesienia powództwa dokonała na rzecz powoda wpłat z tytułu umowy pożyczki nr (...) kwot w łącznej wysokości 3.870,00zł i z tytułu umowy pożyczki nr (...) kwot w łącznej wysokości 8.644,00zł.

(okoliczność bezsporna)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż obowiązkiem powoda było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Należy bowiem zwrócić uwagę, że sądy cywilne orzekają w granicach określonego przez stronę powodową żądania (art. 187 § 1 pkt 1 kpc), a elementem uzupełniającym owo żądanie są okoliczności faktyczne je uzasadniające (art. 187 § 1 pkt 2 kpc).

W przedstawionych warunkach zaistniała okoliczność, o której mowa art. 339 § 2 kpc albowiem zaniechanie polegające na braku dołączenia dowodów na poparcie przytaczanych okoliczności daje asumpt do uznania, iż przytoczone okoliczności budzą uzasadnione wątpliwości, w szczególności w zakresie dochodzonych od pozwanego należności ubocznych związanych z udzielonymi pożyczkami, w tym podstawy faktycznej i prawnej ich żądania ponad kwotę odsetek kapitałowych i karnych (por. art. 471 kc i art. 361 § 1 i 2 kc, 353 kc i art. 354 § 1 kc).

Stosownie do treści art. 353 § 1 kc, podstawowym obowiązkiem dłużnika jest spełnienie świadczenia. Prowadzi ono do zaspokojenia interesu wierzyciela, wskutek czego zobowiązanie wygasa.

Artykuł 354 kc określa obowiązki dłużnika w ten sposób, że oprócz treści zobowiązania rozumianej jako nakazy wyrażone w czynności prawnej stanowiącej źródło zobowiązania oraz odnoszących się do tego zobowiązania normach prawnych jego zachowanie powinno odpowiadać trzem dalszym wzorcom postępowania - celowi społeczno-gospodarczemu, zasadom współżycia społecznego, a także ewentualnie ustalonym zwyczajom, natomiast art. 355 kc określa sposób, w jaki dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie i w tym znaczeniu stanowi swoistą kontynuację uregulowań zawartych w art. 354 kc i jednocześnie przepis ten definiuje pojęcie należytej staranności oraz ustanawia obowiązek dokładania owej staranności.

Niedostosowanie się przez dłużnika do opisanych wyżej wymagań sprawia, że dojdzie do nienależytego wykonania zobowiązania lub niewykonania całkowitego (art. 471 kc). Każda bowiem rozbieżność pomiędzy prawidłowym spełnieniem świadczenia a rzeczywistym zachowaniem się dłużnika rodzi odpowiedzialność kontraktową. Nienależyte wykonanie zobowiązania ma bowiem miejsce wtedy, gdy zachowanie dłużnika zmierzało do spełnienia świadczenia, jednak osiągnięty przez niego wynik nie spełnia wymogów świadczenia, do którego dłużnik był zobowiązany. Wskazać jednak należy, że dłużnik zawsze, bez względu na rodzaj winy, odpowiada wobec wierzyciela za uchybienia obowiązkowi dołożenia należytej staranności (art. 355 kc).

Powoda oraz pozwaną wiązały ważne i skuteczne umowy pożyczek w rozumieniu art. 720 i n. kc.

Strony w ramach istniejących kontraktów uzgodniły elementy przedmiotowo i podmiotowe istotne oraz w sposób jednoznaczny i indywidualny określiły prawa i obowiązki podmiotów zobowiązań.

Powód w sposób właściwy przekazał pozwanej umówione świadczenia, natomiast pozwana w sposób należyty wykonała w części zobowiązania zachowując się wbrew treści umów poprzez spłatę należności kapitałowych i odsetkowych wynikających z istniejących stosunków obligacyjnych do łącznej kwoty 12.514,00zł.

Po stronie pozwanej powstała odpowiedzialność kontraktowa w zakresie kwoty 233,64zł i obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę części należności kapitałowych i odsetkowych (por. art. 471 kc i art. 361 § 1 i 2 kc).

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż powództwo nie podlegało uwzględnieniu ponad kwotę 233,64zł.

Żądanie powództwa należało uznać za zasadne jedynie w zakresie kwot pożyczek – kapitałów i odsetek, które pozwana jednak w zasadniczej części wykonała poprzez wpłaty na rzecz powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) kwot w łącznej wysokości 3.870,00zł i z tytułu umowy pożyczki nr (...) kwot w łącznej wysokości 8.644,00zł.

Jako niezasadne i bezpodstawne, a także naruszające przepisy prawa, w tym prowadzące do obejścia przepisów ustaw należało uznać żądania zapłaty od pozwanej z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...) kosztów ubezpieczenia w wysokości 832,00zł, opłaty przygotowawczej w wysokości 603,20zł, dodatkowej opłaty przygotowawczej w wysokości 241,28zł i opłaty za obsługę pożyczki w domu w wysokości 51,4% całkowitej kwoty pożyczki w wysokości 2.672,80zł oraz z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...) kosztów ubezpieczenia w wysokości 1.200,00zł, opłaty

przygotowawczej w wysokości 720,00zł, dodatkowej opłaty przygotowawczą w wysokości 288,00zł i opłaty za obsługę pożyczki w domu w wysokości 58,1% całkowitej kwoty pożyczki w wysokości 3.486,00zł (por. art. 385 i n. kc oraz art. 5 kc i art. 58 § 1 - 3 kc przy uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2016.1528 – j.t. ze zm.)).

We wskazanych częściach żądania powoda należy potraktować jako postanowienie nieważne i niezajdujące uzasadnienia normatywnego, stanowiące klauzule abuzywne, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

Jednakże pomimo, że takie postanowienia umowne zostały ustalone między stronami i zapisane w treści łączących te podmioty kontraktów, to nie powoduje to nieważności całych umów, a jedynie ich części we wskazanych zakresach (por. art. 58 § 3 kc, art. 5 kc i art. 385 i n. kc, art. 361 – 363 kc).

Nadużycie prawa podmiotowego traktuje się jako zachowanie rażące i nieakceptowane albowiem klauzula generalna zawarta w art. 5 kc zawiera odesłanie do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera. Przepis art. 58 kc wyznacza od strony negatywnej ogólne ramy dopuszczalnej treści oraz celów czynności prawnych, natomiast art. 385 i n. kc określa klauzule abuzywności postanowień umownych, tj. takich które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a skutek takiego układu praw i obowiązków dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumenta i godzenia w równowagę kontraktową.

Rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć jako nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego.

Należy również wskazać, iż działalność windykacyjna to zwykła część działalności każdego przedsiębiorcy oferującego instrumenty finansowe w postaci pożyczek, zaś koszty tej działalności to właśnie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, które to koszty są przerzucane przez tego przedsiębiorcę na konsumenta. Koszty działalności windykacyjnej pokrywane powinny być z odsetek za uchybienia w płatności poszczególnych rat kredytu, na tym polega ryzyko gospodarcze, że nie wiadomo z góry, ilu konsumentów nie będzie spłacało swych pożyczek. Działalność windykacyjna jako część działalności przedsiębiorcy powinna być opłacalna dla tegoż podmiotu, ale też nie naruszać rażąco interesów klienta; poszczególne czynności z zakresu windykacji powinny być wycenione realnie, w oparciu o rzeczywiście ponoszone koszty.

Powyższe powoduje, że brak jest podstaw do uznania, iż pozwana w całości w sposób nienależyty wykonała zobowiązania zachowując się wbrew treści umów poprzez zaniechanie uiszczenia rat pożyczek wynikających z istniejących stosunków obligacyjnych oraz że zaniechanie po stronie pozwanej było w całości zawinione (por. art. 353 § 1 kc, art. 354 kc, art. 355 kc, art. 471 kc i art. 361 § 1 i 2 kc), przy uwzględnieniu, iż łączna wartość dokonanych przez pozwaną wpłat z tytułu opisanych wyżej pożyczek prawie w pełni wyczerpuje oznaczone w kontraktach kwoty kapitałów i odsetek, jako uznanych za należne powodowi. Przy czym nie zmienia nic w ocenie Sądu sposób zaliczenia przez powoda wpłat pozwanej albowiem wobec stwierdzenia nieważności opisanych wyżej postanowień kontraktowych świadczenia te należy uznać za nienależne w zakresie dokonanych czynności rachunkowych i uznania ich za wpłaty na kapitał i odsetki.

Dodatkowo w realiach niniejszego postępowania ujawniły się okoliczności mogące świadczyć o wysokim prawdopodobieństwie sprzeczności z prawem oznaczenia i ukształtowania treści kontraktów i zobowiązań pozwanego (por. decyzja Prezesa UOKiK z dnia 20 kwietnia 2015r. nr RWA-61-5/13/AŻ).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 100 kpc oraz na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.) oraz w oparciu o treść art. 28 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t.) i art. i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2016.1827 – j.t. ze zm.).

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono, na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 kpc.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.